

Medlemsblad

for
Den norske Rhododendronforening

Nr. 1/98

Kjære medlem!

Februar 1998

Her kommer det første medlemsblad for Den norske Rhododendronforening. Vi vil gjerne motta forslag på navn til medlemsbladet som vi planlegger å sende ut 2-3 ganger i året i tillegg til "Årringen". Forslag på navn må vi motta før 15. april slik at vi kan ta det nye navnet i bruk ved neste utsendelse.

Styret har oppnevnt Helge Grimslund, Gunnar Gilberg og undertegnede som redaksjonskomité for bladet. Vi tar med glede i mot informasjon, nyheter og beskrivelser av Rhododendron i parker og hager både i Norge og utlandet. Nærmere opplysninger om premier i den utlyste fotokonkurransen kommer i neste nummer.

Vi vil også gjerne høre fra de av våre medlemmer som er villige til å stille sine hager åpne for besøk. Det er alltid interessant og inspirerende å besøke andre Rhodo-elskeres hager. Vi trenger derfor: navn, adresse, telefonnr., mulige besøkstider, samt en kort beskrivelse av hagens egenart. Vi vil så i neste nummer av medlemsbladet vårt formidle disse opplysningene. Vi vil gjerne få minne om årsmøtet 1998 som er satt til lørdag 6.juni i Blondehuset i Det norske Arboret på Milde. I den forbindelse tar vi sikte på å arrangere en tur til Tjorehagen på Radøy om søndagen.

Styret har arbeidet med å gi et spesielt tilbud til medlemmene når det gjelder kjøp av Rhododendron. Fra Gimle Planteskule foreligger tilbud, som er gjengitt senere i bladet. Her er det også gitt en kortfattet beskrivelse. 6 ulike Rhododendron tilbys. For at kostnadene med forsendelse kan beregnes, er oppgitt vekt pr. plante, og portotakster pr. 05.01.1998. Det fremgår bl.a. at pakke inntil 10 kg koster kr. 45,-. Bestilling skjer direkte til Gimle Planteskule. Styret er glad for å kunne gi dette tilbudet, og ønsker lykke til.

Videre har vi mottatt forespørsel fra Botanisk Institutt, Universitetet i Bergen, om å være behjelpelig med en spørreundersøkelse om Rhododendron. Spørreskjema finnes på midtsidene, som kan rives ut og sendes til prosjektleder.

Med vennlig hilsen
Den norske Rhododendronforening.

Anne Rieber

Forsidebilder:
Øverst fra stiftelsesdagen for Den norske Rhododendronforening, samling i Rhododendrarieret i Bergen, 30. mai 1997.
Nederst fra omvisning i Rhododendrarieret samme dag.

Side2

Ofte stilte spørsmål om Rhododendron

Hvilke planter skal vi velge?

Velg planter som passer inn størrelsesmessig. Ikke bare i planteøyeblikket, men også noen år framover. Som en tommelfingerregel kan man si at en plante etter 10 år blir ca 10 ganger så høy som lengden av et blad. Dernest velger man gjerne etter farge på blomsten. Finn ut når den normalt blomstrer, (husk at på hagesenteret blomstrer de gjerne noe tidligere, da disse plantene er drevet fram under gunstige forhold.) og se hva som passer i forhold til andre planter i nærheten. Bruk gjerne azalea innimellom. Disse har stor fargerikdom, særlig i det gule/orange området. I tillegg har mange en nydelig høstfarge på løvet. Enkelte dufter godt også. Når det gjelder hardførhet, så kan vi anta at hagesentrene har et utvalg som passer for klimaet der de selges. Ha imidlertid i tankene om hagen din ligger lunt eller værhardt til.

Når kan vi plante?

Tidlig vår er best, og planteutvalget er størst da, men det går også fint om høsten.

Hva slags jordsmonn skal plantene ha?

Såkalt 'sur' jord, med ph fra 4,5 til 5,5 er generelt best. Men den må være luftig og jevnt fuktig, ikke for våt, og rik på humus. Det finnes mange 'lure' oppskrifter, men jeg synes det går greit å blande vanlig hagejord med veksttorv under utplantingen. Det bør ikke være kalk i veksttorven. Unngå såkalt 'raudjord'. Den er det lite næring i, og plantene blir fort puslete.

Skal Rhododendron ha sol eller skygge?

Eviggrønne Rhododendron trives generelt best på steder med både lys og skygge etter som solen flytter seg. Azalea bør helst stå mest mulig i sol for å gi rik blomstring.

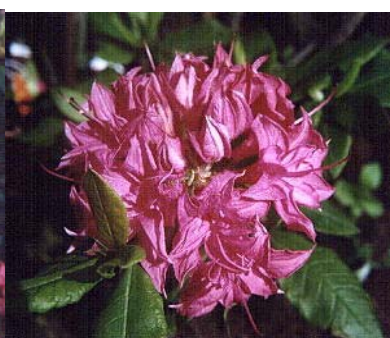
Flere tips i neste nummer....

Mine Rhododendron favoritter

Her vil vi prøve å få til en fast spalte, hvor medlemmer kan få presentert sine favoritt-planter. Først ut er Helge Grimslund, med sine favoritter i hagen på Kokstad v/Bergen. Send inn bilder av dine favoritter, gjerne med beskrivelse. Merk konvolutten

'Hachmann's Charmant'
Blomstringstid: Juni
Størrelse: 110cm høy etter 10 år
Hardførhet: -26grader C
Opphav: 'Diadem' x 'Holger'

'Homebush' (Azalea)
Blomstringstid: Juni
Størrelse: 70m høy etter 10 år
Opphav: Knap Hill

'Azurro'
Blomstringstid: Juni
Størrelse: 110cm høy etter 10 år
Hardførhet: -26grader C
Opphav: 'Danamar' x 'Purple Splendour'

'Klondyke' (Azalea)
Blomstringstid: Juni
Størrelse: 1m høy etter 10 år
Opphav: Exbury

FORHOLDET MELLOM KLIMA GRENSER FOR RHODODENDRON-ARTER I HIMALAYA OG I ARBORETA.

Prosjektet er støttet av Norges Forskningsråd, og prosjektleder er Ole R. Vetaas. Ansvarlig Institusjon er Botanisk Institutt ved Universitet i Bergen i samarbeid med Det Norske Arboret på Milde - Bergen. Samarbeids partnere er Prof. Per. M. Jørgensen, Direktør Per. H. Salvesen og Prof. Ram P. Chaudhary fra Tribhuvan University Kathmandu, Nepal.

Målsettingen med prosjektet er å finne de klimatiske grenser for noen utvalgte *Rhododendron* arter som vokser i Himalaya (Nepal). Den anvendte målsettingen er å kunne forutsi overlevelses evnen til *Rhododendron* arter når de er plantet i hager med temperert klima. Den langsiktige målsettingen er å videreutvikle denne kunnskapen ved en Nepalsk Institusjon som kan tilby frø og frøplanter for salg.

Flere teorier indikerer at lave minimums temperaturer er kritisk for utbredelsen til eviggrønne *Rhododendron* arter. I varmere klima er vanntilgangen en kritisk faktor.

Følgende spørsmål skal besvares i prosjektet med hensyn på utvalgte *Rhododendron* arter:

1. Hvilke klimavariabler kan best forklare utbredelsen i det naturlige voksested, dvs. realiserte klima nisje? (forts. side 8)

RHODODENDRON SPØRRESKJEMA

1) **Adresse og navn på arboret eller hage.**

2) **Geografi:** lengdegrad, breddegrad og høyde over havet (hoh).

.....

3) **Navn på artene i hagen eller arboret**

4) **Mikrotopografi:** ca. helning på bakken og himmelretning.

.....

5) **Klima data** gjennomsnitt/normal data (30 års periode eller mindre).

(a) middeltemperatur =.....

(b) den gjennomsnittlige minimums temperatur i den kaldeste måned,

=.....

(c) den gjennomsnittlige maksimums temperatur i den varmeste måned.....

(d) gjennomsnittlig nedbør=.....

(e) nedbørs-sesong 1= hele året/ to sesonger, 2= vinter-sesong

3= sommer-sesong.....

(f) antall tørre måneder(<40mm) =.....

Vær vennlig å oppgi adressen til den nærmeste klima stasjonen, spesielt hvis du

ikke har noen klima data å oppgi

Side6

Adressen til klima stasjonen:

D) Overlevelse: Hvis noen av artene i listen ovenfor har dødd eller blitt sterkt skadet på grunn av klima, skriv navnet på arten og klima data for det spesielle året:

Navn på arten.....

(i) årstall for planting =.....

(ii) årstall for død/ skade =.....

(iii) og klima data for det spesielle året:

(1) gjennomsnitts års temperatur =.....

(2) minimum temperatur for den kaldeste måned =.....

(3) maksimum temperatur for den varmeste måned=.....

(4) årsnedbør =.....

(5) antall tørre måneder (<40 mm):.....

2. Kan disse klima variabler prediktere overlevelse utenfor den naturlige geografiske utbredelsen, f. eks. i botaniske hager?
3. Hvor ulik er klimakravene til underarter av samme art i naturen og i arboreta?

PROSJEKT ARTENE

Rhodoendron artene under inngår i den pågående undersøkelsen.

Nomenklatur følger Chamberlain et al. (1996: The Genus Rhododendron - Its classification & Synonymy - RBGE.)

1. **Rh. anthopogon** ssp. *anthopogon*; ssp. *hypenathum*
2. **Rh. lepidotum** var. *lepidotum*; var. *album*; var. *minutiforme*
3. **Rh. arboreum** ssp. *aboreum*; ssp. *cinnamomeum* var. *cinnamomeum*; ssp. *cinnamomeum* var. *roseum*;
4. **Rh. barbatum**
5. **Rh. campanulatum** ssp. *campanulatum*; ssp. *aeruginosum*
6. **Rh. wallichii**

Hvis du har en eller flere av de listede arter i din hage eller kjenner en hage hvor de vokser, vær vennlig å gi noen opplysninger om klima og lokalisering av hagen. Spørreskjemaet på midtsidene kan sendes til:

Ole R. Vetaas, Botanisk Institutt, Allegt. 41, N-5007 Bergen, Norge. FAX: +47 55589667

På forhånd takk for opplysninger!

Med vennlig hilsen

Ole R. Vetaas

FOTOKONKURRANSE!

Den norske Rhododendronforening
inviterer herved
til fotokonkurranse for foreningens medlemmer.
Stikkord for konkurransen er:

“Rhododendron i fokus,”

med utgangspunkt i Rhododendron som vokser i Norge.

Det blir fine, verdifulle premier.

Bildene ønskes i slides eller i papirkopi 10x15 cm m/negativ
vedlagt. Navn på planten og voksested bes oppgitt.
Bildene merkes med innsenders navn og adresse på baksiden.

Sendes til:

Den norske Rhododendronforening
Postboks 1325
5001 Bergen

Frist for innsending av bilder er 1. oktober 1998.

Bildene vil bli bedømt av en jury bestående av redaktør i Det norske hageselskap, Knut Lønø, Bergens Tidende fotograf Arne Nilsen og Pål A. Skagseth fra Den norske Rhododendronforening.

Den norske Rhododendronforening forbeholder seg retten til å benytte de innsendte slides/bilder til oppbygging av en billedsamling.

Medlemstilbud på Rhododendron:

Gimle Planteskule
Vikøyvegen 342
5600 NORHEIMSUND
Tel 56550480
Fax 56550487

Norheimsund, 21.01 -98

Kortfatta omtale av nokre Rhododendron

Rhododendron 'Alpine Gem' (*ferrugineum* x *brachyanthum*)

15/20cm kr 65,-

Småblada 15cm høg dvergrhododendron med nesten krypande vekst og smale frodiggrøne blad. Blømer i byrjinga av juni med små relativt flate rosa blomar. Eigenarta Rhododendron.

Rhododendron *camtschaticum*

1 l. pott kr 65,-

Lauvfellande krypande dvergbusk opp til ca 20cm høg. Særskilte riktblømande med store flate djupt rosaraude blomar i byrjinga av juni. Har ofte litt remontering i august. Likar meir grus/sandblanda jord enn dei fleste andre Rhododendron og høver såleis godt i steinbed. Får gul/orange haustfarge. Hardfør Rhododendron.

Rhododendron 'Ruby Hart' (('Carmen' x 'Elisabeth') x *elliottii*)

P9 kr 35,-

Tettvaksen låg plante (40cm?) med vakkert mørkegrønt bladverk. Har "fått med seg blomen" frå Carmen og har ein særskilt mørk voksaktig raudfarge. Blømer i mai. Vakker og eigenarta plante som vi endå ikkje har skikkeleg erfaring med hardførhet på.

Rhododendron 'Lori Eichelser' (*forrestii* var. *repens* x 'Bow Bells')

20/25cm kr 90,-

Ein av dei nyare spanande kryssingane mellom *repens* og ein 'williamsianumhybrid'. Låg tett vekst (30cm) og blanke runde blad. Blømer med store klokkeforma kirsebærfarga blomar ca midten av april. Riktblømande. Vakker tidlegblømande dvergrhododendron, men kan vera litt utsett for vårfrost i blomen.

Rhododendron *pseudochrysanthum* 15/20cm kr 85,-

Seintvaksande art med tett vekst og avlange stive blad med mørkt grønn farge. Blømer tidleg i mai med klokkeforma kvitrosa blomar. Plantane er frøsådde, og vi veit difor ikkje sikkert kor høge dei vert då arten varierer mellom 1 og 2m utvaksen. Morplanta er låg og breivaksen. Etter 8år er den ca 60cm.

Rhododendron 'van Wilgens Surprise'

30/40cm ("lett busk") kr 150,-

Opprettvaksande vekst med blankt mørkt grønt bladverk og mørkt rosa blomar i mai. Som ung har planta ein litt open vekst. 1,2m Dette er den williamsianumhybriden vi har lengst erfaring med, og den har vore godt robust både mot sjukdomar og frost. Den har også ein god blomefarge.

Eg har sjekka litt opp i kva for volum/ vekt det vert på pakkane. Vi har normalt lite sending pr. post, og eg har difor ikkje så god oversikt over prisar på "dette markedet". Etter det eg kan finna ut vil volum på pakkane ikkje vera det avgjerande for prisen, men vekta. Vi har vurdert vekta ut frå pottevolum og kome fram til følgjande:

Rhododendron 'Ruby Hart'	P9		0,3kg
Rhododendron <i>pseudochrysanthum</i>	15/20	1,5l	1,2kg
Rhododendron <i>camtschaticum</i>		1,0l	0,8kg
Rhododendron 'Alpine Gem'	15/20	1,5l	1,2kg
Rhododendron 'Lori Eichelser'	20/25	2,0l	1,5kg
Rhododendron 'van Wilgens Surprise'	30/40	3,5l	2,5kg

Dette er ca. tal for vekta. Vi har rekna med at plantane er godt vatna opp før sending og at vekta gjeld for "godt oppvatna jord".

Portotakster (Norgespakken):

Vekt	Pris pr. pakke
0-10kg	45,00
10-25kg	100,00

Med helsing
Harald Olav Aksnes
Harald Olav Aksnes

Tilbudet er redigert av plasshensyn. Red.anm.

Retur adresse: Den norske Rhododendronforening Postboks 1325 5001 Bergen	Adressat:
---	-----------

Utgiver:

Den norske Rhododendronforening
Postboks 1325
5001 Bergen
Email: rieber@online.no

Internett: <http://home.sol.no/~hgrimsla/rhodo/forening/index.htm>

Redaksjon:

Anne Rieber
Tlf. 55 31 02 16

Gunnar Gilberg
Tlf. 55 28 47 59

Helge Grimslund
Tlf. 55 22 72 50

Innmelding i foreningen:

Innmelding kan skje ved innbetaling av kontingent, p.t. kr 150,- til
Bankkonto 9521 17 90378
Den norske Rhododendronforening
Postboks 1325
5001 Bergen